

Asettamispäätös
Demokratia- ja julkisoikeusosasto

9.3.2020
VN/3063/2020

Positiivisen luottotietorekisterin valmisteleminen ja maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentäminen – ohjausryhmä ja alatyöryhmät

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut ohjausryhmän ja kaksi alatyöryhmää valmistelemaan positiivista luottotietorekisteriä ja sen edellyttämää lainsäädäntöä sekä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisen edellyttämät muutokset luottotietolainsäädäntöön.

Toimikausi

9.3.2020–30.11.2021

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma sisältää useita ylivelkaantumisen torjuntaan tähtääviä toimia. Kotitalouksien velkaantuneisuus on kasvanut lähes yhtäjaksoisesti 20 vuoden ajan. Ylivelkaantumista on tarkoitus torjua muun muassa vahvistamalla kotitalouksien talous- ja velkaneuvontaa, helpottamalla konkurssin tehneiden yrittäjien velkajärjestelyyn pääsyä sekä ryhtymällä valmistelemaan positiivista luottotietorekisteriä.

Positiivinen luottotietorekisteri on katsottu tärkeäksi ylivelkaantumista ehkäiseväksi keinoksi useissa selvityksissä. EU:n neuvoston kesäkuussa 2019 hyväksymissä maakohtaisissa suosituksissa esitetään, että Suomi vahvistaa kotitalouksien velkaantuneisuuden seurantaan ja perustaa luottorekisterirekisterin. Kotitalouksien liiallisen velkaantumisen ehkäisemistä koskevia keinoja selvittänyt valtiovarainministeriön työryhmä niin ikään nosti positiivisen luottotietorekisterin esille yhdeksi keinovalikoimaan kuuluvaksi osaksi sekä velkaantumisesta saatavan tietopohjan laajentamisen että esitettyjen kotitalouksien tuloihin perustuvien makrovakaustilainneiden, kuten enimmäisvelkasuhteen (*debt-to-income ratio*, DTI), soveltamisen kannalta.

Hallitusohjelman mukaan positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön hallituskauden aikana. Oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonin vetämä ministerityöryhmä teki 24.10.2019 päätöksen, jonka mukaan sääntelyä positiivisen luottotietorekisterin perustamiseksi lähdetään valmistelemaan siitä lähtökohdasta, että rekisteri on keskitetty ja julkisen vallan (viranomaisen) ylläpitämä. Rekisteri tulee sisältämään ihmisten luottotietoja, ja sen vuoksi vahva tietosuojaja on ensisijaisen tärkeää.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	oikeusministerio@om.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan positiivisen luottotietorekisterin käyttöönoton yhteydessä lyhennetään samalla maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja.

Tavoitteet

Ohjausryhmän ja alatyöryhmien tavoitteina on jäljempänä mainittua tehtävänjakoa noudattaen laatia hallituksen esityksen muotoon mietinnöt positiivista luottotietorekisteriä sekä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Tavoitteena on, että maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä koskeva lainsäädäntö voisi tulla voimaan samanaikaisesti positiivisen luottotietorekisterin käyttöönoton kanssa.

Ohjausryhmän ja alatyöryhmien on positiivista luottotietorekisteriä koskevassa työssään arvioitava rekisterin hyödynnettävyyttä sekä yksittäisiä luottosopimuksia tehtäessä että kotitaloussektorin velkaantuneisuuden valvonnassa ja seurannassa rahoitusvakauden näkökulmasta.

Tehtävät

Ohjausryhmän tehtävä on ohjata ja arvioida positiivista luottotietorekisteriä, maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä sekä niitä koskevia sääntelyehdotuksia valmistelevien alatyöryhmien työtä.

Lainsäädännön valmistelusta vastaavan alatyöryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi. Alatyöryhmän tehtävänä on myös valmistella maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi tarpeelliset lainmuutokset. Alatyöryhmän tulee laatia ehdotuksensa positiivisen luottotietorekisterin ja maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisen edellyttämästä lainsäädännöstä hallituksen esityksen muotoon.

Alatyöryhmän työ jakautuu vaiheisiin siten, että ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan mahdollisimman pikaisesti hallituksen esitys positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi ja sen jälkeen valmistellaan ehdotus maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämiseksi. Maksuhäiriömerkintöjen lyhentämistä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle viimeistään kevästuntokaudella 2022 siten, että sääntely tulee voimaan kun positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön.

Positiivisen luottotietorekisterin perustamista valmistelevan alatyöryhmän tehtävänä on valmistella positiivisen luottotietorekisterin toiminnallista toteuttamistapaa ja luottotietorekisterin hallinnollista organisoimista julkishallinnon sisällä. Työryhmä valmistelee esityksen myös käytönaikaisen rahoituksen malliksi. Työryhmä laatii tai laadituttaa tarkemman kustannus- ja aikatauluarvion. Toteuttamistavassa ja organisoinnissa työryhmän on otettava huomioon, että rekisteri tulisi voida ottaa käyttöön ainakin osittain viimeistään kevään 2023 aikana.

Luottotietorekisterin perustamista valmistelevien toimenpiteiden valmistuttua päävastuu rekisterin suunnittelusta, toteutuksesta ja käyttöönotosta siirtyy rekisterinpitäjäksi valitulle organisaatiolle. Molempien alatyöryhmien on toimittava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä sekä keskenään että ohjausryhmän kanssa. Valmistelu tulee ensivaiheessa priorisoida siten, että linjaus positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjänä toimivasta viranomaistahosta voidaan tehdä viimeistään 29.5.2020.

Valmistelussa selvitetään myös mahdollisuutta ottaa rekisteri käyttöön vaiheittain siten, että rekisteri ainakin kuluttajaluottojen osalta voitaisiin ottaa käyttöön kevään 2023 aikana. Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja lyhennetään samanaikaisesti kuin positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön kuluttajaluottojen osalta.

Työryhmät kuulevat valmistelutyön aikana keskeisiä sidosryhmiä ja muita toimijoita, kuten tietosuojavaltuutetun toimistoa ja luottotietoyrityksiä.

OrganisointiOhjausryhmäPuheenjohtaja

Kansliapäällikkö Pekka Timonen, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja

Osastopäällikkö, ylijohtaja Leena Mörttinen, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Osastopäällikkö Antti Leinonen, oikeusministeriö
 Tietojohdaja Irja Peltonen, valtiovarainministeriö
 Ylijohtaja Antti Neimala, työ- ja elinkeinoministeriö
 Osastopäällikkö Katja Taipalus, Suomen Pankki
 Osastopäällikkö Samu Kurri, Finanssivalvonta
 Ylijohtaja Tuija Taos, Rahoitusvakausvirasto
 Ryhmäpäällikkö Paula Hannula, Kilpailu- ja kuluttajavirasto / kuluttaja-asiamies
 Tiiminvetäjä Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
 Toimitusjohtaja Juha A. Pantzar, Takuusäätiö
 Johtaja Lea Mäntyniemi, Finanssiala ry

Pääsihteeri

Lainsäädäntöneuvos Hanna-Mari Kotivuori, oikeusministeriö

Ohjausryhmän pysyvinä asiantuntijoina toimivat alatyöryhmien puheenjohtajat Tanja Jaatinen oikeusministeriöstä ja Arto Leinonen valtiovarainministeriöstä, sekä erityisasiantuntija Antti Makkonen valtiovarainministeriöstä.

*Lainsäädännön valmistelu -alatyöryhmä*Puheenjohtaja

Lainsäädäntöneuvos Tanja Jaatinen, oikeusministeriö

Varapuheenjohtaja

Lainsäädäntöneuvos Hanna-Mari Kotivuori, oikeusministeriö

Jäsenet

Yksikön päällikkö Katri Kummoinen, oikeusministeriö
 Hankepäällikkö Arto Leinonen, valtiovarainministeriö
 Erityisasiantuntija Antti Makkonen, valtiovarainministeriö
 Finanssineuvos Miki Kuusinen, valtiovarainministeriö

*Rekisterin perustaminen -alatyöryhmä*Puheenjohtaja

Hankepäällikkö Arto Leinonen, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Ylitarkastaja Sari Wulff, Tulorekisteriyksikkö
 Toimistopäällikkö Paavo Miettinen, Suomen Pankki
 Johtava lakimies Sanna Atrila, Finanssivalvonta
 Yksikön päällikkö Saija Kuivalainen, Rahoitusvakausvirasto,
 Apulaisjohtaja Sanna Pälsi, Valtiokonttori
 Johtava asiantuntija Timo Tuominen, Finanssiala ry

Alatyöryhmä voi lisäksi kutsua vaihtuvia tai pysyviä asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjausryhmän ja lainsäädäntöä valmistelevan alatyöryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.01. Rekisterin perustamista valmistelevan alatyöryhmän menot maksetaan momentilta 28.01.01. Tällä hetkellä valtion talousarviossa vuodelle 2020 on kohdennettu positiiviseen luottotietorekisteriin määrärahoja 250 000 euroa ja vuodelle 2021 puolestaan 1,25 miljoonaa euroa.

Ohjausryhmän ja alatyöryhmien on selvittävä tarkemmin positiivisen luottotietorekisterin perustamisesta aiheutuvat kustannukset sekä sen käytönaikaisen rahoituksen malli edellä todetun mukaisesti. Toimenpiteiden edellyttämästä valtion rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Oikeusministeri

Anna-Maja Henriksson

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

JAKELU ohjausryhmän ja alatyöryhmien puheenjohtajat, jäsenet ja sihteerit

TIEDOKSI Valtiosihteeri Malin Brännkärr
 Erityisavustaja Hanna Seppä
 Oikeusministeriön viestintä